

VESIENSUOJELUN VAHVISTAMINEN HALLITUSOHJELMASSA

SUOMEN VESIENSUOJELUN KESKUSLIITON TAVOITTEET HALLITUSKAUDELLE 2027-

Nämä toimenpiteet muodostavat Suomen vesiensuojelun keskusliiton keskeiset hallitusohjelmatavoitteet. Tavoitteiden tarkoituksena on turvata vesistöjen hyvä tila, vahvistaa luonnon monimuotoisuutta sekä edistää kestävää yhteiskunnallista kehitystä.

Alueelliset vesiensuojeluyhdistykset toimivat keskeisessä roolissa näiden tavoitteiden toimeenpanossa. Ne toteuttavat käytännön vesiensuojelutoimenpiteitä, toimivat sidosryhmien kokoajina sekä tuottavat ajantasaista ja riippumatonta vesistötietoa päätöksenteon tueksi. Yhdistysten vahva paikallistuntemus mahdollistaa toimenpiteiden kohdentamisen vaikuttavasti eri valuma-alueilla.

Pitkäaikaiset vedenlaadun seuranta-aineistot ovat välttämättömiä vesiensuojelutoimien vaikuttavuuden arvioinnissa. Vain pitkäjänteinen ja laadukas vesistötiedon keruu mahdollistaa muutosten luotettavan tunnistamisen, toimenpiteiden oikea-aikaisen kohdentamisen sekä politiikkatoimien tuloksellisuuden seurannan. Näiden aineistojen jatkuvuuden turvaaminen on keskeinen osa kansallista vesiensuojelupolitiikkaa.

Tavoitteiden tarkoituksena on turvata vesistöjen hyvä tila, vahvistaa luonnon monimuotoisuutta sekä edistää kestävää yhteiskunnallista kehitystä.

1. Ravinnekuormituksen merkittävä vähentäminen maataloudessa

- Tavoite: Vähennetään maatalouden fosfori- ja typpikuormitusta vähintään 30 % vuoteen 2030 mennessä (vertailuvuosi 2020).

Toimenpiteet:

- Täsmälannoituksen valtakunnallinen käyttöönotto
- Lannan prosessoinnin ja ravinteiden kierrätyksen merkittävä lisääminen
- Lantapoikkeuksesta luopuminen pysyvästi fosforiasetuksessa
- Suojavyöhykkeiden lisääminen 15 % riskialueilla
- Muut tutkimuksiin perustuvat alueellisesti kohdenneet toimenpiteet

Aikataulu:

- Käynnistys: 2027
- Välitarkastelu: 2029
- Tavoitevuosi: 2030

Vastuutahot:

- Maa- ja metsätalousministeriö (ohjaava ministeriö)
- Ympäristöministeriö (yhteisohjaus)
- Ruokavirasto

- Elinoimakeskukset

Ohjauskeinot:

- CAP-tukien kohdentaminen
- Ympäristökorvausjärjestelmän uudistaminen

2. Kunnallisen ja teollisen jätevesien käsittelyn kehittäminen sekä haitallisten aineiden ja mikromuovien vähentäminen

Tavoite: Kaikki yli 10 000 asukkaan jätevedenpuhdistamot täyttävät uusimmat haitta-aineiden poistovaatimukset vuoteen 2032 mennessä sekä mikromuovi- ja muiden haitta-ainepäästöjen vähentäminen merkittävästi vuoteen 2035 mennessä.

Toimenpiteet:

- Investointiohjelma puhdistamoiden modernisointiin
- Lääkejäämien, mikrosaaasteiden ja mikromuovien poistoteknologiat
- Haja-asutuksen jätevesijärjestelmien tehostaminen
- Kansallinen mikromuovi- ja haitta-ainestrategia
- Tekstiilien ja renkaiden päästöjen vähentäminen

Aikataulu:

- Investointiohjelma: 2027–2033
- Suurimmat laitokset: 2027–2030
- Strategia: 2027
- Toimeenpano: 2028–2035

Vastuutahot:

- Ympäristöministeriö (ohjaava ministeriö)
- Sosiaali- ja terveysministeriö (yhteisohjaus)
- Työ- ja elinkeinoministeriö (yhteisohjaus)
- Kunnat
- Vesihuoltolaitokset
- Yritykset ja tutkimuslaitokset

Rahoitus ja ohjauskeinot:

- Valtion ja kuntien yhteisrahoitus
- EU-rahoitus
- TKI-rahoitus
- Lainsäädäntö
- Tuottajavastuu
- Tuottajavastuumaksut

3. Vesistöjen ennallistamisen ja kunnostuksen hallittu lisääminen

Tavoite: Kunnostetaan vähintään 500 vesistö- tai valuma-aluetta vuoteen 2035 mennessä.

Toimenpiteet:

- Valuma-aluekohtainen suunnittelu
- Rehevöityneiden järvien kunnostus
- 200 vaellusesteen purku
- Virta- ja pienvesien ennallistaminen
- Ojituksen vähentäminen
- Muut tutkimuksiin perustuvat alueelliset kohdennetut toimenpiteet

Aikataulu:

- Käynnistys: 2027
- Vaihe 1: 2027–2031
- Vaihe 2: 2031–2036

Vastuutahot:

- Ympäristöministeriö (ohjaava ministeriö)
- Maa- ja metsätalousministeriö (yhteisohjaus)
- Suomen ympäristökeskus
- Elinvoimakeskukset
- Kunnat

Rahoitus ja ohjauskeinot:

- Valtion rahoitus
- EU-rahoitus
- Yritys kumppanuudet
- 100 milj. €/vuosi